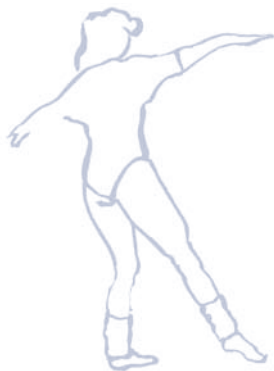

Vrouwenvoetbal: hoe ruimdenkend zijn wij?

Ellen Maas

In Nederland zijn zo'n 100.000 vrouwelijke leden bij de KNVB ingeschreven. Daarmee is voetbal momenteel de tweede grootste teamsport voor meisjes en vrouwen. Vrouwenvoetbal is op weg naar de eerste plaats want het wordt steeds populairder. Komt dit door de ontwikkelingen in de breedtesport? En hoe serieus wordt vrouwenvoetbal in Nederland genomen? Waar staat Nederland op internationaal niveau? Waarom zien we van zo'n populaire sport eigenlijk zo weinig terug in de media? Vragen die bepalend zijn voor de blijvende groei van het vrouwenvoetbal.

In Nederland bieden ongeveer 1.280 voetbalverenigingen vrouwenvoetbal aan van de in totaal bijna 3.000 voetbalverenigingen. Meisjes kunnen tot hun 19e jaar bij de jongens voetballen in een gemengde competitie. Tot 14 jaar is het zelfs verplicht om in een gemengde competitie te voetballen. Jorike Olde Loohuis (speelster bij SC Heerenveen): "Zelf heb ik tot en met mijn 19e jaar samen met de jongens gevoetbald. Voor mij was het eigenlijk normaal want de jongens die in mijn elftal zaten, kwam ik ook tegen in mijn klas. Het was meer dat andere teams zoiets hadden van 'o, een meisje'." Dat deze houding de KNVB bezighoudt, blijkt wel uit de onlangs gestarte samenwerking met een communicatiebureau. Dit bureau dient een communicatiestijl te ontwikkelen om het imago van meiden- en vrouwenvoetbal te verbeteren.

GSF als kartrekker

De speelsters in de jeugd kunnen zich goed ontwikkelen maar nadat de speelsters overstappen naar de A- en B-junioren blijkt het aantal voetbalsters te dalen én het niveau ook. Eén oorzaak is dat de vrouwelijke leden over te veel clubs verdeeld zijn. Veel clubs hebben maar één of twee teams waar speelsters met een groot leeftijd- en niveauverschil

Jorike Olde Loohuis in actie.

voetballen. Tjenta van Pelt, directeur van de Gelderse Sport Federatie en FIFA functionaris voor het internationaal vrouwenvoetbal, haakt op deze ontwikkeling in de breedtesport in: "Voetbalverenigingen moeten er meer mee bezig zijn om daadwerkelijk deze sport te kunnen laten ontwikkelen. Soms vraag ik het me wel eens af: hoe ruimdenkend zijn besturen van verenigingen nu echt? Bijvoorbeeld wanneer er geen team is waar de meiden terecht kunnen." Het is duidelijk: Van Pelt wil op dit gebied in Gelderland een kartrekkers-

rol pakken. "Ik wil het weten, wat is er nodig om de breedtesport op dit gebied te versterken? Dan kunnen wij ook zeggen hier zetten we op in." Lokale successen zoals bij RKHV in Huissen blijken meer incidenteel dan structureel in Gelderland plaats te vinden. RKHVV biedt een meisjesvoetbalschool en wil met vrije trainingen meisjes op jonge leeftijd kennis laten maken met voetbal. Jorike: "Vrouwenvoetbal voegt zeker wat toe aan een vereniging. Een club moet een afspiegeling van de maatschappij zijn. Als potentiële leden zien welke

mogelijkheden een vereniging biedt, kan dit ook weer de keuze van hen positief beïnvloeden.”

Impuls voor de topsport: de Eredivisie

Een andere oorzaak van het dalende niveau was dat voor de jonge talentvolle speelsters geen topsportplatform bestond waar zij terecht konden.

In 2007 is hier verandering in gekomen. In dit jaar ging de Eredivisie voor vrouwen van start met als achterliggende doelstelling het vrouwenvoetbal in Nederland een structurele kwaliteitsinjectie te geven. De zes clubs waarmee de nieuwe competitie startte, waren ADO Den Haag, AZ, SC Heerenveen, FC Twente, FC Utrecht en Willem II. Een jaar later werd ook Roda JC toegevoegd, maar de grote clubs Ajax, Feyenoord en PSV ontbreken nog altijd. Vera Pauw, bondscoach van het Nederlands elftal noemt dit teleurstellend en ‘ze zijn bang voor vernieuwing’. Van Pelt vult aan: “Het is verbazingwekkend dat deze grote clubs niet meedoen. Ook geen Gelderse clubs. Op amateurniveau wordt er dus hard meegewerkt maar waar kunnen ze naar toe?”

Desalniettemin betekent de start van

Vrouwelijke leden KNVB

Op dit moment telt de KNVB 107.199 vrouwelijke voetballers waarvan er 20.969 in district Oost actief zijn.

	Nederland:	Regio Gelderland (District Oost):
Mini/pupillen (t/m 11 jaar):	28.879	(5.956)
B junioren (vanaf 12 jaar):	20.746	(3.922)
A junioren:	14.717	(2.882)
Senioren	42.857	(8.209)
Totaal	107.199	(20.969)

Bron: KNVB jaarverslag

de competitie een historische stap op weg naar professionalisering van het vrouwenvoetbal in Nederland, waarbij hopelijk de grote clubs gaan volgen.

Een vergelijking met de Eredivisie van de herenteams is niet realistisch.

De meeste vrouwen werken of studeren nog naast het voetballen. Waar in het mannenvoetbal de voetballers flinke salarissen verdienen en gesponsord worden door bijvoorbeeld Nike, moeten de vrouwen het doen met alleen een onkostenvergoeding.

De topsport moet betaald worden uit amateurbudgetten. Dat houdt in dat

alleen de kosten die ze moeten maken om te kunnen voetballen, bijvoorbeeld reiskosten, worden vergoed.

Jorike: “De meest ideale situatie is als je nog studeert naast het voetballen in de Eredivisie. Ik ben net afgestudeerd en op zoek naar een baan maar in principe kan ik maar tot 15.00 uur werken want daarna moet ik trainen. Dat maakt het lastig.” De dames die nu in de Eredivisie spelen, investeren dan ook zelf in de toekomst van vrouwenvoetbal. Dit geldt overigens ook voor de vrouwelijke coaches.

“Cursussen om trainer te worden zijn ontzettend duur. Bij mannen wordt

Foto's: GSF. EK Voetbalkaravaan 2007, meisjesclinics.

dit betaald door hun club. Bij vrouwen niet, dus die moeten het zelf betalen,” aldus Pauw. De liefde voor de sport is voor deze vrouwen doorslaggevend.

Internationaal vrouwen-voetbal

Duidelijk is wel dat de oprichting van de Eredivisie voor vrouwen, met Vera Pauw als drijvende kracht, een impuls is voor de topsport. Het Nederlands dameselftal heeft zich onlangs geplaatst voor het EK Vrouwenvoetbal 2009 in Finland. In totaal doen er van 23 augustus tot en met 10 september 12 landen mee namelijk Oekraïne, Denemarken, Finland, IJsland, Noorwegen, Frankrijk, Duitsland, Zweden, Engeland, Rusland en Italië. De toernooien worden steeds groter en meer landen nemen deel. Van Pelt: “Inmiddels is er net als bij de mannen ook een toernooi voor meiden onder de 17 jaar en onder de 20 jaar. Internationaal is er steeds meer aandacht, zowel op het gebied van media als sponsoring.”

Wereldwijd is vrouwenvoetbal de populairste sport met zo'n 45 miljoen beoefenaars. Vrouwenvoetbal is in andere landen veel populairder dan in Nederland. Amerika, Duitsland en Brazilië zijn de vrouwenvoetballanden wat dan ook terug te zien is in de FIFA ranglijst. Deze ranglijst geeft de volgende top-5 aan (vastgesteld in maart 2009):

- 1 Verenigde Staten
- 2 Brazilië
- 3 Duitsland
- 4 Zweden
- 5 Korea

Nederland neemt de 17e plaats in op deze lijst. Waarschijnlijk zit de grootste achterstand in de budgetten. Pauw: “De budgetten van onze concurrenten liggen vijf tot acht keer zo hoog!” Een ander verschil met deze toptlanden is dat meisjes in verenigingsverband én op school kunnen voetballen.

Zweden vs. Nederland

De nummer 4, Zweden, en de nummer 17, Nederland, zijn goed met elkaar te vergelijken op basis van de vijf cultuurdimensies van Hofstede (onzekerheidsvermijding, individualisme, masculiniteit, langetermijnoriëntatie en machtsafstand). Qua culturen zijn er weinig verschillen zichtbaar, maar wat betreft het vrouwenvoetbal is een groot verschil waar te nemen. De Zweedse clubteams presteren over het algemeen beter, het Zweedse nationale vrouwenelftal staat in de top 5 van de FIFA ranglijst en het is een veel populairdere sport qua bezoekersaantallen. De voetballende vrouwen zijn daar een rolmodel voor Zweedse meisjes.

Een andere belangrijke reden voor het grote verschil is de media-aandacht. In Zweden komt vrouwenvoetbal op de landelijke televisie, in tijdschriften en in kranten. In Nederland is er vrij weinig aandacht voor vrouwenvoetbal. Momenteel beschikt de televisiezender RTL8 over uitzendrechten van samenvattingen, die tevens online zijn na te kijken op www.rtlgemist.nl. Doordat er minder aandacht voor is,

De belangrijke rol van de media

De populariteit van een sport wordt duidelijk zichtbaar door het kijkgedrag naar wedstrijden. Bij de WK finale vrouwenvoetbal in 1999, waar Amerika tegen China voetbalde, waren er 90.000 toeschouwers in het stadion en keken er 40 miljoen mensen thuis live mee. Met deze wedstrijd heeft vrouwenvoetbal in Amerika een stevige positie ingenomen, wat ook geldt voor Duitsland. Op 29 september 2007 speelde Duitsland tegen Brazilië de WK finale. Die wedstrijd werd door meer dan 9 miljoen Duitse televisiekijkers gezien. Ook in Brazilië keken miljoenen mensen naar deze wedstrijd. In deze toonaangevende landen neemt het kijkgedrag toe, maar ook in de rest van de wereld.

krijgt vrouwenvoetbal in Nederland minder kans om op professioneel niveau uit te groeien. Meer publiciteit betekent namelijk meer publiek, meer sponsors en meer tv-gelden. Dit levert dan weer financiële mogelijkheden op die gebruikt kunnen worden om te investeren in de kwaliteit van vrouwenvoetbal. Zo ver is het nog niet: deze vicieuze cirkel of eigenlijk het doorbreken hiervan is wel van groot belang voor de ontwikkeling van de sport in Nederland.

Media-aandacht voor het EK

Het is interessant om bij de rol van de media stil te blijven staan en zeker met het oog op de deelname van het Nederlands vrouwenteam aan het EK in augustus dit jaar. NOS-Mediadirecteur Jan de Jong heeft aangegeven de rechten van het toernooi te hebben gekocht. Of de NOS ook de EK-duels van de Oranje-vrouwen rechtstreeks op het scherm brengt, is nog onduidelijk: het toernooi wordt volgens De Jong 'door Studio Sport in beeld gebracht.' Hij ziet het aankopen van het EK niet als begin van méér uitzendingen rondom vrouwenvoetbal. "Dat zou een heel grote stap verder zijn, zelfs wel meer dan één", aldus De Jong. Daarentegen springt Eurosport wel in op de belangstelling voor vrouwenvoetbal. Bij Eurosport zijn alle wedstrijden van het EK in Finland live te volgen en worden mogelijk herhaald in de week er na. Van Pelt: "Meiden in Nederland kunnen zo zien dat topniveau mogelijk is en dat ze worden aangemoedigd door duizenden supporters."

Hoe serieus?

De mate van een serieuze opvatting tegenover een onderwerp als vrouwenvoetbal is moeilijk te meten. Vera Pauw schreef onlangs in haar column: "Het vrouwenvoetbal is verreweg de grootste sport voor vrouwen op de wereld. Wij pleiten ervoor te kijken naar die potentie. Korfbal heeft zelfs de A-status. Een oer-Hollandse sport, leuk om te doen en naar te kijken. Maar geen inter-

ationale concurrentie. Dus borrelt bij mij de vraag: Als je de positie van vrouwen in de sport wilt versterken, waarmee bereik je dan meer: als je meisjes-topvoetbal of -topkorfbal als toekomstperspectief ziet?"

Het mag duidelijk zijn dat de toekomst van vrouwenvoetbal afhankelijk is van verschillende factoren. Een juiste mix van de inzet van voetbalverenigingen, kartrekkers als de KNVB en GSF, groei van de Eredivisie

(en meer financiële mogelijkheden), meer media-aandacht, betere sponsoring en een goed presterend Oranje op het EK. Dit kan een wereld van verschil voor het Nederlandse vrouwenvoetbal betekenen... maar gaan de Gelderse clubs hier ook in mee..? ■

Ellen Maas is werkzaam bij de Gelderse Sport Federatie als communicatiemedewerker.

Bronnen

- Adformatie, april 2009
De Gelderlander, 26 maart 2009: 'Meisjes lopen warm voor voetbal'
Jaarverslag KNVB
Voetbal International, 8 april 2009, nr. 15 (pag. 39)
Voetbal International, 15 april 2009, nr. 16 (pag. 35)
Column Vera Pauw (De Bal voor meisjes/vrouwen)
www.knvb.nl
www.eredivisievrouwenvoetbal.nl
www.vrouwenvoetbalnederland.nl
www.wikipedia.nl
www.fifa.com/worldfootball/ranking/lastranking/gender=f/fullranking.html
www.moaweb.nl/bibliotheek/jaarboeken/2007/jaarboek-2007-16.pdf
<http://vergelijkingvrouwenvoetbal.websitemaker.nl/profielwerkstuk/3260882>
www.echo.nl/nb-dk/sport/lees/807143/knvb.enorme.groei.bij.damesvoetbal/
www.vkbanen.nl/weekblad/interviews/697758/Voetbalcoach-Vera-Pauw-ik-vecht-er-niet-meer-tegen.html

Historische weetjes

- De eerste geregistreerde vrouwenvoetbalwedstrijd werd in het Schotse Glasgow gespeeld in 1892;
- In 1921 verbood de Engelse voetbalbond vrouwen om nog langer hun wedstrijden te spelen op de velden van de leden van de bond, omdat damesvoetbal in hun ogen onsmakelijk zou zijn. Het verbod had tot gevolg dat er een Engelse damesvoetbalbond werd opgericht en de wedstrijden werden gespeeld op velden van clubs die zich niet bij de bond hadden aangesloten;
- In de zeventiger jaren werd Italië het eerste land dat vrouwelijke professionele voetballers had, al was het op parttime basis. Het eerste volledig professionele vrouwenvoetbalteam was het nationale Amerikaanse damesvoetbalelftal. In 1992 was Japan het eerste land dat een semi-professionele damesvoetbalcompetitie opstartte.